

בבית המשפט העליון

רע"א 3075/15

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין

המבקש: פלוני

נגד

המשיב: משרד הרווחה

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז
(השופטת ד' מרשק מרום) מיום 28.04.2015 בתיק ענ"א
14195-04-15

בשם המבקש: עו"ד אדוארד וולפוביץ

החלטה

א. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (השופטת ד' מרשק מרום) בענ"א 14195-04-15 מיום 28.4.15, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על החלטתו של בית המשפט לנוער ברחובות (השופט הבכיר צ' שרצקי) בתנ"ז 36040-09-13 מיום 2.4.15. לבקשה נתלוותה בקשה לעיכוב ביצוע של החלטת בית המשפט המחוזי. במוקד הבקשה, התנגדות המבקש, באמצעות אפוטרופסיו, לאשפוזו בכפיה.

רקע והליכים קודמים

ב. המבקש, יליד 1999, עלה ארצה עם אמו וסבתו בשנת 2000. בשנת 2004, הוכרו סבו וסבתו כאפוטרופסים. בשנת 2010, פנתה סבתו של המבקש למרפאת מתבגרים בשל מספר סממנים מדאיגים, וביניהם: השמנת יתר; חשד לסכרת; דימוי עצמי נמוך; והתמכרות לצפייה בטלוויזיה ושימוש במחשב. הרופאה המטפלת המליצה על טיפול תמיכתי, הדרכה לסבתא, ייעוץ דיאטנית, והמשך בירור אנדוקרינולוגי. לאחר

כשמונה חודשים, חזרה סבתו של המבקש לרופאה המטפלת, וסיפרה לה כי המבקש פנה פעם אחת לדיאטנית, אך לא חזר; פנה פעם אחת למרפאה לבריאות הנפש, אך לא חזר; ופנה פעם אחת לאנדוקרינולוג, אך לא חזר. הרופאה המטפלת, תוך הבנה שישנה בעיית תקשורת בין המבקש לסבתו, המליצה על טיפול פסיכולוגי והדרכה לסבתא.

ג. באפריל 2011, שלחה המרפאה לבריאות הנפש מכתב לעובדת הסוציאלית המטפלת, בו נכתב כי חלה הדרדרות במצב המבקש, והתבקשה התערבותה בנוגע להפנייתו למיון פסיכיאטרי. בית הספר דיווח, כי המבקש תלמיד טוב וממושמע, אך מחסיר ימי לימוד ובעל רמת היגיינה אישית נמוכה.

ד. במאי 2011 נבדק המבקש על-ידי פסיכיאטר שאבחן הפרעת התנהגות העלולה לסכן את התפתחותו העתידית, והמליץ על שיבוצו במסגרת חוץ ביתית המתמחה בטיפול בילדים עם בעיות רגשיות.

ה. פסיכולוג שבדק את המבקש ביוני 2011 העריך, כי מדובר בילד הנתון למצוקה רגשית, הנמצא במערכת יחסים קשה עם אפוטרופסיו, וכי הוא זקוק למסגרת הכוללת פנימיה. פסיכיאטרית שבדקה את המבקש במאי 2013 קבעה, כי הוא סובל מבעיית הסתגלות ותנאי סביבתו אינם תואמים לחייו. נוכח הסיכון להתפתחותו העתידית, המליצה הפסיכיאטרית על הוצאתו למסגרת חוץ ביתית.

ו. ביום 27.11.13 הוכר המבקש כקטין נזקק על-ידי בית המשפט. נקבע, כי המבקש יטופל בקהילה וילמד בבית ספר פלוני. משלא הגיע המבקש לבית הספר, הוגשה מטעם מערכת הרווחה ביום 11.12.13 עתירה למתן צו ביניים לאבחון פסיכיאטרי. בית המשפט נעתר לבקשה, והמבקש נבדק ביום 18.12.13, והומלץ על אשפוזו לצורך אבחון. לבקשת אפוטרופסיו, נבדק המבקש גם באופן פרטי על-ידי פסיכיאטר, שמצא כי אינו סובל מהפרעה נפשית או התנהגותית ברורה. לפי הפסיכיאטר, סירוב המבקש ללכת לבית הספר נבע מעניין נקודתי שאינו רלבנטי עוד נוכח שינויים בהתנהגותו. עוד דווח על שינוי ביחס המבקש לסבו וסבתו. בעקבות חוות הדעת, ביטל בית המשפט את הגדרת המבקש כקטין נזקק.

ז. כשמונה חודשים לאחר מכן, הוגשה מטעם מערכת הרווחה בקשת ביניים לבית המשפט לבדיקה פסיכיאטרית של המבקש. הבקשה התקבלה והקטין נבדק. בעקבות

הבדיקה, הוגשה בקשת ביניים ביום 26.2.15 לאשפוז המבקש למשך 7 ימים לשם אבחון; זאת תוך הסתמכות על בדיקתו, שהראתה סכנה חמורה להתפתחותו התקינה. ביום 2.3.15 קיבל בית המשפט לנוער את בקשת הביניים לאשפוז המבקש.

ח. על החלטת בית המשפט לנוער הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי. הוצגה חוות-דעת של פסיכיאטרית מיום 6.3.15 שבדקה את המבקש לבקשת סביו וקבעה, כי אינו לוקה בהפרעה נפשית שעלולה לסכן את התפתחותו. בית המשפט החזיר את הדיון לבית המשפט לנוער, לשמיעת הצדדים לעניין זה. דיון נוסף בבית המשפט לנוער התקיים ביום 2.4.15, והוגשה בו חוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 6.3.15 ודיווח של רופאה מטפלת, אשר ציינה כי המבקש נמצא במעקב וסובל מהשמנת יתר המקשה על הליכתו. לאחר שמיעת הצדדים, שב והורה בית המשפט לנוער על אשפוז המבקש למשך 7 ימים לשם אבחון; זאת תוך שציין כי יתכן שהפסיכיאטרית החתומה על חוות הדעת מיום 6.3.15 אינה מודעת להיסטוריה הטיפולית של המבקש כדבעי.

ט. המבקש, באמצעות אפוטרופסיו, עירער על ההחלטה לבית המשפט המחוזי. בית המשפט דחה את הערעור ביום 28.4.15, בנימוק שחוות הדעת מיום 18.2.15, לפיה התפתחות המבקש בסכנה, עדיפה על חוות הדעת מיום 6.3.15, אשר קבעה אחרת; זאת שכן האחרונה נסמכה רק על שיחה עם המבקש, מבלי שהתבקש חומר פסיכו-סוציאלי מן הגורמים המטפלים. עוד צוין, כי האמירה המופיעה בחוות הדעת מיום 5.3.15, לפיה לא נבנתה תכנית כוללת לסיוע למבקש ומשפחתו, מצביעה על התשתית העובדתית הלקויה שעמדה בבסיס הערכתה. מכאן הבקשה הנוכחית, שהוגשה אתמול (4.5.15).

בקשת רשות הערעור

י. מטעם המבקש נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי כשלא התיחס לנזק העלול להיגרם לקטין בגין אשפוזו בכפיה, ולא בחן אפשרויות חלופיות לכך. עוד נטען, כי הערכאות הקודמות הסתמכו על מסכת עובדתית שאינה נכונה. כך נטען, בניגוד לאמור בהחלטות השיפוטיות, כי למבקש יש חברים בני גילו, ושבעיית השמנת היתר נמצאת בטיפול ומעקב. כאמור, נתלוותה לבקשה בקשה לעיכוב ביצועו של אשפוז המבקש. הכרעה

יא. לאחר העיון אין בידי להיעתר לבקשה. רשות ערעור בגלגול שלישי נשקלת במקרים המעוררים שאלה עקרונית, משפטית או ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים לסכסוך, או כאשר עלול להיגרם למבקש, אם תידחה בקשתו, עיוות דין חמור. חוששני כי אין זה המקרה שלפנינו. עיקר טענות המבקשים חוזרות על טענותיהם בבתי המשפט הקודמים. בכל העצב על הסיטואציה שבה מדובר, אין עילה להתערבות בהכרעותיהם של שני בתי המשפט, שלא באו כלאחר יד אלא בתהליך ממושך וסדור.

יב. במישור האנושי, צר על כך שהטיפול במבקש הגיע למצב בו נדרש אשפוז בכפיה – התערבות לא פשוטה לכל הדעות – אך אין בידי לקבל את עמדת בא-כוחו, לפיה לא נבחנו אפשרויות חלופיות. במישור הנורמטיבי, ברי כי הכרעה מעין זו צריך שתיעשה לאחר שיקול דעת זהיר ומדוקדק, אך אין סיבה להניח שלא כך נעשה כאן. כמתואר מעלה, המבקש עבר בדיקות רבות במשך השנים, ומסגרות טיפוליות שהוצעו לא הצליחו להביא לידי תוצאות של ממש; על כן אין מקום לדחות את הקץ על-ידי חיפוש דרכים נוספות, שכן הזמן – רכיב חיוני – נוקף. במצב עניינים זה, לא נותרה ברירה אלא לנקוט בצעד שטרם ננקט בעבר, ולהורות על אבחון יסודי ומקיף שיערך במהלך אשפוז המבקש במשך 7 ימים, ומכאן פשיטא כמובן כי אם ימצאו הגורמים המאבחנים, לפי שיקול דעתם, כי ניתן לקצר את התקופה – הרשות בידם. התקוה היא, כי צעד זה יוביל לכיוונים ראויים שיביאו לשיפור במצבו של המבקש, בבחינת "וְנִרְקָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ" (מלאכי, ג' כ'). מפציר אני במבקש, בסביו ובבא כוחו המסייע להם, לשתף פעולה בהליך, מתוך הבנה לצורך ומתוך רצון למצוא פתרונות.

יג. איני נעתר איפוא לבקשת רשות הערעור, וממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב הביצוע.

ניתנה היום, ט"ז באייר התשע"ה (5.5.2015).

המשנה לנשיאה